

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

ISSN 1821-1070

Letnik X. št. 37-38

E-mail: kredarica@teamnet.rs

Novi Sad, januar-junij 2010

ZAČETEK DELOVANJA PRVIČ IZBRANEGA NACIONALNEGA SVETA SLOVENSKE NACIONALNE MANJŠINE V SRBIJI

Slovenci, ki predstavljamo slovensko nacionalno manjšino v Srbiji (čez 2 200 nas je po podatkih zadnjega popisa), smo v prvem tromesečju tega leta, na temelju 38. člena Zakona o nacionalnih svetih nacionalnih manjšin Republike Srbije, sprejeli sklep, da prvič v zgodovini izvolimo svoj nacionalni svet na teritoriju R Srbije.

Ker so volitve bile napovedane že junija/julija tega leta, je bila edina možnost, da se

uporabe jezika in pisave.

Nacionalni svet je v svojstvu pravne osebe, ki jo pridobi z vpisom v register nacionalnih svetov nacionalnih manjšin, ki ga vodi ministrstvo za človeške in manjšinske pravice.

Sedež Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine je v Beogradu, ulica Višegradska 23 (v prostorih Društva Slovencev Sava).

Člani nacionalnega sveta opravljajo svojo funkcijo s ciljem uresničevanja individualnih

PRAZNOVANJE KULTURNEGA DNEVA SLOVENIJE

str. 4 in 5.

PROSLAVA DNEVA DRŽAVNOSTI SLOVENIJE

str.6

INTERVJU: KARMELA STANISAVLJEVIĆ, PROFESORICA

str. 7

REPORTAŽA IZ SLOVENIJE: BOVEC STR. 12

LIKOVNA KOLONIJA POSOČJE 2010
str.13

Udeleženci elektorske skupščine

izvedejo elektorske volitve. Najprej so bile volitve za elektorje in to je opravljeno v društvih Slovencev po vsej Srbiji. Bilo je predlaganih in izvoljenih 20 elektorjev, le-ti pa so na elektorski skupščini med seboj izbrali 15 članov nacionalnega sveta z mandatom 4 let.

Kaj predstavlja nacionalni svet?

Nacionalni svet je predstavniško telo slovenske nacionalne manjšine na teritoriju Republike Srbije, po katerem pripadniki slovenske nacionalne manjšine izvajajo svoje pravice do manjšinske samouprave na področju kulture, izobraževanja, obveščanja in uradne

in kolektivnih pravic pripadnikov slovenske nacionalne manjšine na teritoriju Republike Srbije, v skladu z Ustavo Republike Srbije, zakoni in s statutom.

Katere organe ima nacionalni svet?

Organi Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine so predsednik, podpredsednik, izvršni odbor, odbori za izobraževanje, kulturo, obveščanje in uradno uporabo jezika in pisave ter sekretar.

Nacionalni svet predstavlja in zastopa predsednik nacionalnega sveta.

Katere so pravice in dolžnosti članov nacionalnega sveta?

Član nacionalnega sveta ima pravico, da:

- sodeluje v pripravljanju, sprejemanju, izvrševanju in kontroli izvrševanja odločitev nacionalnega sveta;
- postavlja vprašanja in zahteva razlago od organov nacionalnega sveta z namenom, da dobi odgovor s ciljem uresničevanja pravic v svojih pristojnostih;
- zaprosi in dobi strokovno pomoč od organov nacionalnega sveta s ciljem opravljanja svoje funkcije.

Dolžnost člana nacionalnega sveta je, da:

- aktivno sodeluje pri delu nacionalnega sveta, izvršnega odbora ali odbora, kjer je član;
- pisno ali ustno obvesti predsednika nacionalnega sveta, predsednika izvršnega odbora ali predsednika odbora, kjer je član, da se zaradi upravičene odsotnosti ne more udeležiti seje ali ne more izvršiti neke naloge;
- izvršuje sklepe ali naloge organa nacionalnega sveta in da o tem podaja poročilo.

Katere so pristojnosti nacionalnega sveta?

Nacionalni svet ima v skladu z zakonom tudi posebno pristojnost na področju izobraževanja, kulture, obveščanja in uradne uporabe jezika in pisave. Svet, v skladu z zakonom in statutom, po svojih organih samostojno:

- sprejema in spreminja statut nacionalnega sveta;
- sprejema poslovnik o svojem delu;
- potrjuje predloge nacionalnih simbolov, znamenj in praznikov nacionalne manjšine;
- ustanavlja ustanove, združenja, fundacije, profitna društva na področju kulture, izobraževanja, obveščanja in uradne uporabe jezika in pisave in na drugih področjih, ki so pomembna za ohranjanje identitete nacionalne manjšine;
- predlaga predstavnika nacionalne manjšine v svet za mednarodne odnose v enoti lokalne samouprave;
- sproža in dodeljuje priznanja;
- voli častne člane (za častnega člana je lahko imenovana oseba, ki je s svojim delovanjem dala izreden prispevek za izboljšanje položaja in pravic pripadnikov slovenske nacionalne manjšine v Republici Srbiji);
- daje pobudo za sprejemanje in spremlja izvajanje zakona in drugih predpisov na področju kulture, izobraževanja, obveščanja in uradne uporabe jezika in pisave;
- zavzema mnenje, sproža pobudo in izvaja mere v zvezi z vsemi vprašanji, ki so neposredno povezana s položajem, identiteto in pravicami nacionalne manjšine;
- sproža postopek pred Ustavnim sodiščem, zaščitnikom državljanov, pokrajinskim in lokalnim ombudsmanom in drugimi pristojnimi organi, če oceni, da je prišlo do kršenja z ustavo in zakonom zagotovljenih pravic in svoboščin pripadnikov nacionalnih manjšin;
- odloča o ostalih vprašanjih, ki so mu poverjena z zakonom, z aktom avtonomne pokrajine ali enote lokalne samouprave.

Kdo financira delo nacionalnega sveta?

Sredstva za financiranje dela nacionalnega sveta se zagotavljajo iz državnega proračuna Republike Srbije, proračuna avtonomne pokrajine in proračuna enote lokalne samouprave, donacij in ostalih prihodkov.

Kako so potekale volitve članov nacionalnega sveta?

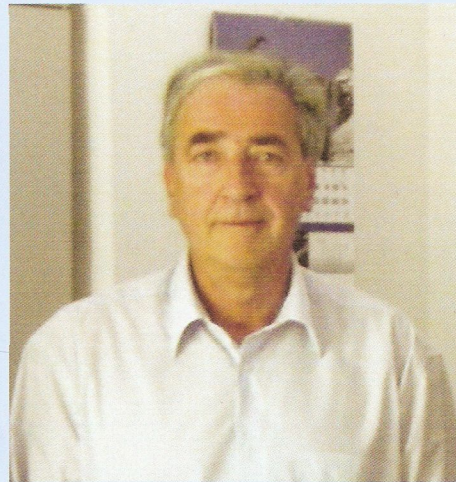
Edino nacionalna sveta slovaške in naše nacionalne manjšine sta izbrana in konstituirana brez zapletov in v prvem zakonskem roku. V nadaljnjem besedilu bo navedeno, kako je to izvedeno za naš nacionalni svet.

AKTIVNOSTI, KI SO SPREMLJALE VOLITVE, IN ZAČETEK DELOVANJA NACIONALNEGA SVETA SLOVENSKE NACIONALNE MANJŠINE

1. Kandidatura elektorjev – v teku aprila in maja 2010.

Kandidati za elektorje, predlagani iz društev Slovencev iz Srbije, so morali imeti najmanj 100 (pravilnih) pismenih izjav – podpor polnoletnih prebivalcev Srbije (z volilno pravico); preverjanje in overjanje je izvedeno s pomočjo sodnih komisij.

Izbrano je 20 elektorjev iz cele Srbije, od tega 4 iz Novega Sada: R. Marič, I. Zavrtnik, S. Martinec in J. Šetrajić.

Vladimir Uršič, DS Sava, prvi predsednik

2. Elektorska skupščina – dne 6. junija 2010.

Na skupščini elektorjev v prostorih Ministrstva za ljudske in manjšinske pravice v Beogradu so elektorji tajno volili 15 članov, od tega je bilo treba upoštevati enakopravnost spolov (v minimalnem številu

30 % glede na nasprotni spol).

Lista, ki jo je predložil Ž. Kljun (Vladimir Uršič, Željko Kljun, Anica Sabo, Slobodan Kodela, mr. Milena Spremo, Zdravko Starc, Silva Martinec, Zoran Jovičić, Ivan Zavrtnik, dr. Maja Đukanović, dr. Jovan Šetrajić, Vera Novaković, Aleksandar Gruden, Zoran Ulić in Rajko Marić), ki je hkrati bila tudi edina lista, podana na elektorski skupščini, je izbrana na prvem glasovanju.

Vse te pripravljalne in volilne aktivnosti je zelo aktivno in z zanimanjem spremljalo konzularno predstavništvo Republike Slovenije.

3. Ustanovna seja – dne 26. junija 2010.

V Palači Srbije v Beogradu je bila ustanovna seja Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine (NS SLO NM). Ustanovna seja je vodena v skladu s Poslovníkom ustanovne seje, ki jo je sprejel minister za človeške in manjšinske pravice dr. Svetozar Čiplić.

Izvedene so naslednje aktivnosti:

- 1) verifikacija mandatov 14 članov nacionalnega sveta, medtem ko bo en preostali mandat naknadno verificiran, ker kandidat ni mogel, zaradi bolezní, mandat osebno sprejeti;
- 2) izvolitev delovnega predsedništva s predlogom, ki je enoglasno sprejet; za predsedujočega ustanovne seje je bil izbran Željko Kljun, a za člane Maja Đukanović in Jovan Šetrajić;
- 3) izvolitev predsednika nacionalnega sveta: za predsednika Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine je enoglasno izbran Vladimir Uršič, odvetnik in predsednik Društva Slovencev Sava iz Beograda.

Člani DS Kredarica v Nacionalnem svetu

Rajko Marić

Ivan Zavrtanik

Silva Martinec

Jovan Štrajčić

4. Redna seja NS SLO NM – dne 10. julija 2010.

Na drugi seji Nacionalnega sveta slovenske nacionalne manjšine v prostorih Društva Slovencev Sava iz Beograda je najprej podan (soglasno in sprejet) najvišji pravni akt – statut NS SLO NM.

Poleg kandidatov za člane nacionalnega sveta oziroma tudi članov NS SLO NM so bili na vseh predhodnih sejah tudi predstavniki Ministrstva za človeške in manjšinske pravice.

V drugem delu, so izbrani naslednji člani organov in vodilnih teles NS SLO NM:

- Predsednik: Vladimir Uršič (izbran na ustanovni seji);
- Podpredsednik: Rajko Marić;
- Sekretar: Vida Popović;
- Izvršni odbor: Željko Kljun, predsednik, Zoran Ulić, podpredsednik, Ivan Zavrtanik, član;
- Odbor za izobraževanje: Maja Djukanović, predsednik Jovan Štrajčić, podpredsednik, ter Anica Sabo, Slobodan Kodela in Dejan Simić, člani;
- Odbor za kulturo: Anica Sabo, predsednik, Maja Djukanović, podpredsednik, ter Aleksandar Gruden, Vera Novković in Ivica Gruden, člani;
- Odbor za obveščanje: Milena Spremo, predsednik, Anica Sabo, podpredsednik, ter Zoran Jovičić, Ivan Doberšek in Zoran Mandelc, člani;
- Odbor za uradno uporabo jezika in pisave: Zdravko Starc, predsednik, Maja Djukanović, podpredsednik, ter Zoran Jovičić, Miroslav Piljušić in Stefanija Stojanović, člani;
- Komisija za delo na vpisu v volilne sezname: Zoran Jovičić, predsednik, Milena Spremo, podpredsednik, ter Silva Martinec, Ivan Doberšek in Igor Race, člani.

Upamo, da bomo s svojim delovanjem zadostili vašemu pokazanemu zaupanju in smo na razpolago za vsa vprašanja. Vsi vaši predlogi in pobude so dobrodošle.

Akademik, prof. dr. Jovan P. Štrajčić
Prevedla: Elza Ajduković

OBISKALA STA NAS BORIS JESIH IN ALEŠ SELAN

Državni sekretar pri Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boris Jesih in Aleš Selan, svetovalec pri Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, sta se 4. in 5. marca mudila v Srbiji. Glavni namen obiska je bil sestanek s predstavniki slovenske skupnosti na temo ustanovitve Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji. Sestanek je potekal 4. marca v prostorih Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu, udeležili pa so se ga predstavniki vseh trinajstih v Srbiji delujočih slovenskih kulturnih društev.

5. marca sta dr. Boris Jesih in Aleš Selan obiskala slovenski društvi Sava v Beogradu in Kredarica v Novem

Sadu. Dr. Borisa Jesiha in Aleša Selana so v prostorih DS Kredarica sprejeli Rajko Marić, predsednik DS Kredarica, Srđan Radaković, predsednik Izvršnega odbora DS Kredarica, in Silva Martinec, sekretarka DS Kredarica. Pogovori so potekali o dosedanjih aktivnostih DS Kredarica, o morebitnih problemih, kot tudi o načrtih, dejavnostih in naših aktivnostih v prihodnosti ter o različnih aktivnostih naših sorodnikov širom sveta. Po končanem uradnem razgovoru smo odpeljali na sproščen sprehod in obisk mesta in Petrovaradinske trdnjave.

Zahvaljujemo se dr. Borisu Jesihu in Alešu Selanu za obisk, ki je zelo pomemben za naše društvo, ker predstavlja še eno konkretno obliko zainteresiranosti, podpore in skrbi matice za svoje izseljenstvo in za vse tiste, ki živijo zunaj meja svoje domovine Slovenije.

Silva Martinec

Prešernov dan v Pančevu

Veleposlaništvo Republike Slovenije v Beogradu in Društvo Slovenac Pančevo sta 8. februarja 2010 ob slovenskem kulturnem prazniku - Prešernovem dnevu organizirala sprejem s kulturnim programom.

Nastopali so člani slovenskih društev Sava iz Beograda, Kredarica iz Novega Sada in Emona iz Rume.

Dogodka se je udeležilo okoli 150 ljudi, v glavnem člani slovenskih društev v Srbiji (društva: Sava iz Beograda, Kredarica iz Novega Sada, Emona iz Rume, Jernej Kopitar iz Kragujevca, Planika iz Zrenjanina, Triglav iz Subotice, Ivan Cankar iz Zaječarja, Kula iz Vršca, Drago Čeh iz Bora, France Prešeren iz Niša, Lipa iz Kruševca, Slovenac iz Pančeva), predstavniki slovenskih podjetij v Srbiji, beograjski nadškof in metropolit Stanislav Hočevar in županja Pančeva Vesna Martinović.

S svečanim nagovorom nas je nagovorila odpravnica poslov Veleposlaništva Republike Slovenije, gospa Jadranka Šturm-Kocjan. Sledil je kulturni program, v katerem so nastopali Marta Balaž, glasbena spremljiva: Marija Družijanić, klavir; Imre Sabo, violina.

Jadranka Šturm - Kocjan

S Prešernovo pesmijo Strune so nastopili Ivan Nino Debeljak, bariton solo; Milena Moravčević, spremni vokal; Nevena Glišić, flavta; Imre Sabo, violina; Atila Sabo, viola; Marija Družijanić, klavir.

Anica Dobra se je rodila v Beogradu in je ena od prepoznavnejših srbskih igralk. Poznamo jo po filmih Past, Balkan ekspres 2, Nataša, Kolesa, Kako je propadel rokenrol, Življenje s stricem ... Enako je znana tako doma kot tudi v Nemčiji, kjer je zaigrala v številnih televizijskih filmih – kot najstnica je namreč nekaj časa z družino živela v Frankfurtu na Maini, zato odlično obvlada nemško. Uči se tudi slovensko, saj je njena mama Slovenka. Leta 1990 je prejela nagrado za najmlajšo filmsko igralko, leta 2005 pa je bila nominirana za najboljšo nemško igralko. Predstavila se nam je s pesmijo Franceta Prešerna O, Vrba, srečna draga vas domača.

V nadaljevanju je zopet nastopila Marta Balaž, članica Društva Kredarica. Sledili sta še recitaciji pesmi Kam? (Nataša Zdovec, Društvo Slovencev Ruma), Sara Krstič je nastopila s pesmijo Daneta Zajca Moja prva pesem, glasbene točke v nadaljevanju pa so izvedle Ivana Graovac in Teodora Radivojčević ter Nevena Glišić.

Po kulturnem programu je sledila slavnostna pogostitev pod pokroviteljstvom Veleposlaništva R Slovenije v Beogradu.

Barbara Goršič
Foto: Silva Martinec

France Prešeren (1800 - 1884)

France Prešeren je bil rojen 3. 12. 1800. Rodni dom je napustil zelo zgodaj. Vpisal se je v osnovno šolo v malem mestu v Ribnici. Ko je končal šest razredov srednje šole, se je vpisal na študij filozofije. Tretje leto študija je končal na Dunaju. V tistem času je srečal Valentina Vodnika, ki je opazil Prešernov pesniški talent. Na pravno fakulteto se je Prešeren vpisal leta 1822 in končal jo je štiri leta pozneje, 1826. Ko je prišel nazaj z Dunaja, se je soočal s hudimi težavami osiromašenih in kulturno manj razvitih ljudi. Povezal se je z Matijem Čopom, ki je bil odličen strokovnjak za svetovno literaturo in ki je usmeril slovensko literaturo v smer romantike. Prešeren in Čop sta ustanovila slovenski literarni almanah Kranjsko čebelico. Glavne teme so bile svoboda človeka in nacionalna svoboda zaslužnjanih ljudi. V Prešernovih delih je opaziti bogato metaforiko.

Intimno stran vsebuje njegova ljubezenska lirika. Pisal je ljubezenske pesmi in sonete, ki jih je posvetil Juliji Primičevi. Sonetni venec (1834) je njegov čustveni in umetniški vrh. Julijina hladna čustva so pustila pečat Prešernovi liriki. Prešeren je imel dve veliki ljubezni. Prva, Julija Primic, je bila hči bogatega trgovca v Ljubljani in ena od njegovih glavnih pesniških navdihov. Druga je bila sobarica Ana Jelovšek, s katero je imel tri nezakonske otroke.

Njegova poezija je naletela na močan odpor državnih organov. Ep Krst pri Savici razkriva njegovo duševno stanje v tistem času. Kasneje se v njegovih delih pojavljajo motivi samomora, ampak v pesmi Pevcu je prisotno nasprotno spoznanje: znati prenašati bolečine in grozote življenja. Mračne ljubezenske balade Prekop, Zdravilo ljubezni, Ženska zvestoba, Ribič in Neiztrohnjeno srce pričajo o tem, da neuslišano ljubezen, Julijo, ni nikoli prebolel. Prijateljstvo s poljskim beguncem Emilom Korytkom je botravalo k nastavku petih narodnih pesmi. V času Metternichovega absolutizma je napisal Zdravljico s političnim konceptom združene Slovenije in enakimi odnosi med velikimi in malimi narodi. Ko je Slovenija postala neodvisna (1991), je Zdravljica postala uradna himna Republike Slovenije.

Umrli je 8. 2. 1884. Na smrtni postelji je izjavil: "Za mene bi bilo bolje, da nisem nikoli bil v Ribnici." Pomen tega stavka še dandanes ni razjasnjen.

Pesmi, kot so: Kam?, Soldaška, Sila spomina, Prošnja, Pod oknom, ne bodo nikoli pozabljene.

Maja Cvejić

Prešernov dan v Novem Sadu

V petek, 12. 2. 2010, je v amfiteatru Visoke pedagoške šole v Novem Sadu potekala prireditev ob Prešernovem dnevu. Ta večer so nastopali člani Društva Slovencev Kredarica.

Program je začel mešani pevski zbor, ki je izvedel Zdravljico (France

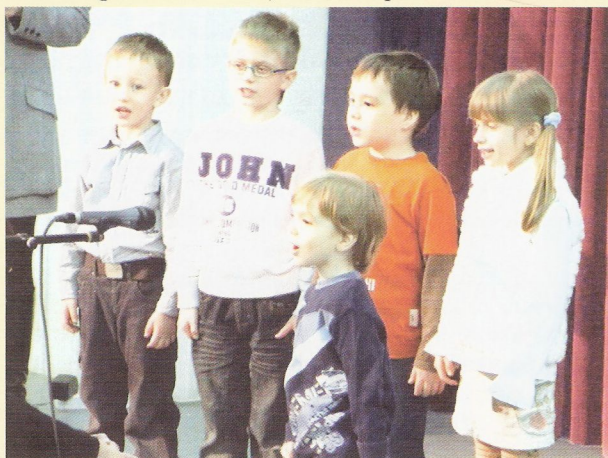
izvedla Pod klančkom sva se srečala (tradd., harm. J. Leskovar) in Pri farni cerkvici (tradd., harm. J. Leskovar). Učenci dopolnilnega pouka slovenščine (starejši otroci): Olivera Veselinov, Srdjan Veselinov, Zoran Veselinov, Vuk Maletin, Luka Maletin, Luka Popović in Filip Popović

Prešeren: arr J. Leskovar) in evropsko himno (Ludwig van Beethoven, preludij Ode radosti iz IX. simfonije). Po uvodni besedi voditeljice programa Elze Ajduković so nastopali učenci dopolnilnega pouka slovenščine (predšolski otroci). Otroške pesmi so recitali: Matej

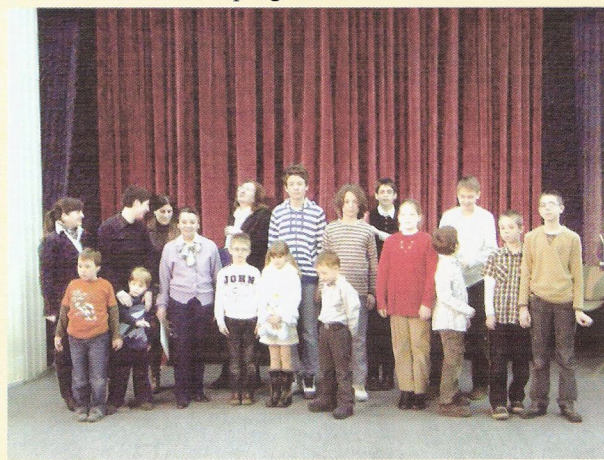
so pod vodstvom učiteljice Barbare Goršič recitali pesem Franceta Prešerna Zdravljica. Skupina odraslih učencev dopolnilnega pouka slovenščine je tudi predstavila Prešernovo ustvarjalnost. Maja Cvejić je recitala pesem Mornar, a Milica Cvejić pesem Zvezdogledam.

Konecky – izštevanka An ban; Zajček (Lenčka Kupper), Elena in Luka Polanec ter Marko Cvijetić, a pesem Kje stanuješ, mala miška (Miroslav Košuta) je recital Kristian Konecky. Člani društva, ki tvorijo mešani pevski zbor, so nastopali z dvema pesmima Franceta Prešerna, Luna sije in Strunam. Potem je moška pevška skupina

Nato se je Dušanka Petrov predstavila s pesmijo Dekletom. Igralni ansambel je obogatil program z različnimi slovenskimi narodnimi pesmimi. Gospa Marija Lovrić je na koncu programa recitala Zdravico (Ervin Fritz). Mnogi člani društva in drugi obiskovalci so uživali v programu.

Svečanost v Beogradu

Dan državnosti je slovenski državni praznik, ki se ga praznuje 25. junija. V Sloveniji je na ta datum dela prost dan. Ta dan obeležujemo spomin na 25. junij 1991, ko je Slovenija formalno postala neodvisna. Na ta dan je bil sprejeta Deklaracija o neodvisnosti Slovenije in Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Vsako leto na predvečer praznika poteka osrednje praznovanje na Trgu republike v Ljubljani.

Proslava dneva državnosti je 22. junija 2010 prvič organizirana v dvorani Kolarčevog narodnog univerziteta v Beogradu, eni od najbolj akustičnih dvoran v Beogradu. Proslava je bila ob sedmi uri zvečer, kar je povzročilo manjše število prisotnih iz notranjosti Srbije. Iz Kredarice smo bili trije člani, dr. Milan Breberina s soprogo, avtor članka ter Ivan Zavrtanik. Vseeno je dvorana bila skoraj polna, predvsem so bili Beograjčani. Uvod in pozdrav je opravila vršilka dolžnosti veleposlanika Republike Slovenije, gospa Jadranka Šturm-Kocjan, ki je z lepimi besedami pozdravila vse navzoče. Posebej je pozdravila najstarejšega Slovenca v dvorani in verjetno v Srbiji, gospoda Odonu Vertovška.

Prvi del proslave je vodila Lara Jankovič, znana igralka, pevka – šansonjerka ter kantavtorica, z njenim ansambлом. Nekajkrat sem jo gledal in poslušal na RTV Ljubljana, njena slovenščina je imenitna za poslušanje (pripomba avtorja članka).

Po končanem koncertu smo bili lepo pogoščeni v avli Kolarčeve dvorane in imeli veliko kratkih srečanj in pogovorov.

Nekaj o Lari Jankovič

Beograd – Lara Jankovič je na 33. festivalu monodrame in pantomime v Zemunu pri Beogradu (9. 7. 2008) prejela zlato odličje Maja Dimitrijević za izvedbo monodrame Kot jaz v režiji Zijaha A. Sokolovića. Žirija je ocenila, da je Jankovičeva "briljantno, vzburljivo in tehnično dovršeno izpovedala zgodbo in izpela pesem o veliki francoski šansonjerki Edith Piaf."

Igralka in šansonjerka Lara Jankovič, že vrsto let članica SNG Nova Gorica, je za svoje ustvarjanje dobila nekaj odmevnih nagrad. Za delo na gledališkem področju je prejela Borštnikovo nagrado za mlado igralko, zlato paličico (nagrado festivala igranih gledaliških predstav za otroke in mladino) in nagrado Združenja dramskih umetnikov Slovenije, na festivalu šanson pa je za skladbo Kabaret brez skrbi prejela nagrado za najboljšo glasbo. Celovečerna monodrama se sprehodi skozi izbrane postaje burnega življenja te velike dive francoskega šansona. Za kar najbolj razgiban prikaz njenih nena(va)dnih vzponov in padcev v različnih ustvarjalnih obdobjih pa dramaturgija predstave sledi preverjeni logiki bliskovitih preobratov. Dinamična zgodba, pripoved, ki gledalca največkrat nagovori na čustveni ravni, se obcnem preliva in celo do nerazpoznavnosti premešča z intimnimi zgodbami igralko, pevke,

oboževalke, pripovedovalke, ki nam jo podaja, v posameznih detajlih pa se bo lahko prepoznal vsak gledalec. Monodrama z vloženiimi songi in glasbeno spremljavo v živo se vpisuje v žanr t. i. glasbenega gledališča, ki je na naših odrih zelo redko zastopan, saj predstavlja enega najtežjih igralskih in pevskih izzivov. Na projekt se je igralka pripravljala več let, saj ji je »pariški slavček«, kot so ljubkovalno imenovali Edith Piaf, zlezal pod kožo že v času študija.

Beograjski nadškof Stanislav Hočevar opravil mašo ob dnevu državnosti Republike Slovenije

Beograjski nadškof Stanislav Hočevar je opravil mašo od dnevu državnosti Republike Slovenije, 25. junija 2010 v cerkvi Krista kralja v Beogradu, v Krunski ulici 23. Poudaril je značaj zgodovinskega dogodka za slovenski narod. To je bila prva sveta maša v povodu tega praznika.

Na maši je nastopal tudi naš zbor Kredarica, ki je zapel nekoliko svetih pesmi ter na koncu tudi imel posebni koncert slovenskih pesmi. Verniki, publika in poslušalci so bili navdušeni. Po koncertu je bil sprejem za vse vernike v cerkveni hiši.

Potem je nadškof priredil še sprejem posebno za člane Kredarice v njegovih prostorih. To naj bi bilo v čast njegovega desetletnega službovanja v Beogradu, kakor tudi dolgoletnega sodelovanja z društvom Kredarica, še posebej z zborom. Vsem je podaril knjižico Encikliko LJUBAV U ISTINI Pape Benedikta XVI (Biblioteka "Treći milenijum / BEOGRADSKA NADBISKUPIJA 2010) s svojim avtogramom. Vzdušje vseh ter tudi postrežba so bili enkratni. Zbor se je posebno potrudil in zapel gospodu nadškofu nekaj svetih in tudi svetovljanskih pesmi.

Tekst in foto: Albert Kužner

KARMELA STANISAVLJEVIĆ, profesorica

V avli Srbskega narodnega gledališča v Novem Sadu je bila od 11. 12.–13. 12. 2008 postavljena III. bienalna likovna razstava pod naslovom Slovenija, od kod lepote tvoje, ki jo organizira DS Kredarica.

Kot oseba, zadolžena za kulturo v izvršnem odboru, je bila Karmela Stanisavljević ena od glavnih organizatorik razstave. Karmela je tudi dobitnica Srebrne plakete ob praznovanju 10. obletnice obstoja Društva Slovencev Kredarica v Novem Sadu aprila leta 2007 za svoje delovanje v društvu.

To so tudi razlogi, da vam jo predstavim.

Ali bi mi prosim, povedali kaj o sebi?

Rojena sem leta 1947 v Ljubljani. Moja pot do Srbije in življenje v njej v teh povojnih letih je bila pogojena z delom in življenjem mojih staršev. Oče je bil gradbeni inženir, mama pa je bila zaposlena kot sekretarka v Jugoslovanskih železnicah za področje Slovenije. Po sedmih letih bivanja v Sloveniji je sledila moja selitev najprej v Požarevac, potem pa v Novi Sad, kjer tudi sedaj živim.

Prve korake svojega življenja sem naredila v Ljubljani, kamor sem se vsako leto v času šolskih počitnic vračala, saj je tam živela moja babica. Z njeno smrtjo in z mojim odraščanjem so ti odhodi bili vse bolj redki in so se popolnoma pretrgali ob smrti moje matere 1990. leta.

Končala sem Filozofsko fakulteto v Novem Sadu – oddelek jugoslovanska književnost – in se posvetila prosvetnemu delu zaradi ljubezni do otrok in želje, da del svojega znanja prenesem na prihodnje generacije. Tekom svojega delovanja sem imela možnost, da v enem obdobju mojega poučevanja delam tudi v Franciji (1984–1988). To je bilo zahtevno, zanimivo in lepo delo, da otrokom naših rojakov, ki živijo tam, podarim znanje in lepoto domovine njihovih očetov in mater.

Svojo delovno dobo sem končala v Osnovni šoli Branko Radičević, kjer sem preživela trideset let in pospremila veliko generacij, čigar imen se še dandanes spomnim, a mnogim še danes pomagam pri znanju srbskega jezika in književnosti, saj so sedaj

zrasli že njihovi otroci. Ob meni je moja družina, sin Goran, snaha Nataša in dva prečudovita vnuka Nikola in Saša, katerima pogosto pripovedujem o mojih dveh domovinah, Srbiji in Sloveniji.

Vaše vezi s slovenstvom danes?

Družinske vezi s Slovenijo so za sedaj pretrgane, ampak stike z dragimi prijatelji, ki živijo tam, negujem s posebno ljubeznijo. Včasih odidem do Ljubljane, ko me vanjo zanese pot in nekje v globini srca še vedno pomnim Tivoli slaščičarno pri Petričku z najbolj sladko smetano na svetu, belino kamenčkov restavracije Šestica, Tromostovje in meni dobro znan vonj jesenske megle nad Ljubljano.

Kakšne težave ste imeli pri vašem delu?

V Društvu Slovencev Kredarica v času mojega dela kot sekretarke je bilo vsekakor lepih trenutkov, a tudi težav. Ena od njih je bilo zbiranje članarine in organiziranje dela z mlajšimi generacijami. Glede na število članov, ki jih ima društvo, vse posle v glavnem opravljajo vedno isti, v glavnem starejši člani, morali bi več narediti na popularizaciji društva in po mojem mnenju tudi organizirati več potovanj v Slovenijo. Seveda, za vse to društvo nima zadosti materialnih možnosti. Razen tega so člani društva preobremenjeni tudi s svojimi delovnimi in življenjskimi obveznostmi in redko najdejo čas, da opravijo obveznosti v društvu. Kar je delo v društvu zasnovano na prostovoljnem delu, se mnogi precej hitro po včlanitvi izogibajo delovanju. Mislim, da bi vsak posameznik lahko nekako dal svoj prispevek k delovanju društva in tako bi se olajšalo delo in še boljše ohranila ta mala skupnost v Novem Sadu.

Tekom delovanja v društvu je bilo precej zanimivih trenutkov, spominjam se enega, ki se mi je vtisnil v spomin in me tudi presenetil. Moje ime je redkost na našem prostoru in se zdi, da je do pred nedavnim bilo tudi edino. Ob otvoritvi razstave Slovenija, od kod lepote tvoje je društvo pripravilo tudi koktejl, na katerega so bili povabljeni tudi tisti, ki bi lahko še bolj prispevali k delu in napredku društva. Kot sekretarka in organizatorica razstave sem bila zadolžena za sprejem gostov. Običajna procedura sprejema in spoznavanja gostov je tekla vse dokler v enem trenutku nisem slišala odmev svojega imena od gospe, ki se mi je predstavila. V hali je tako naenkrat odjeknilo še eno ime – Karmela. Presenečenje je bilo vzajemno pa tudi prijetno. Po drugi strani so različna srečanja z ljudmi in stiki postala zanimiva in prijetna, zlasti ko se srečamo že kot „stari znanci“ na nekem potovanju ali v medsebojnih srečanjih društev Slovencev.

DS Kredarica in vi; kako je vse pričelo?

Danes sem samo član Izvršnega odbora Društva Slovencev Kredarica, odhajam vanj kot v drugi dom, kjer me vedno pričaka topla dobrodošlica, kjer se vedno lahko pogovarjam po slovensko, vidim in slišim nekaj novega in izvem za aktualnosti, vezane za Slovenijo. Z vsem tem je vse več srečanj s Slovenci, skozi koncerte in športne manifestacije, pa tako stiki predstavljajo dragocene trenutke, vezi s Slovenijo. Prav tako sem tudi članica založniškega odbora, multijezikovnega biltena Most v Zavodu za kulturo Vojvodine, kjer občasno pišem članke in s tem populariziram slovenski jezik in kulturo.

Kaj bi sporočili članom DS Kredarica?

Delo v DS Kredarica je izjemnega pomena za vse Slovence tukaj. Danes na veliko priraščajo nove generacije Slovencev in je njihova vključitev v društvo zelo potrebna in pomembna, da bi slovenska beseda obstala, živela in nadživela v teh globalnih časih. Po drugi strani bi si želela, da te generacije, ki odraščajo v naših prostorih, pogosteje potujejo v Slovenijo in „v živo“ spoznavajo svojo drugo domovino.

Pogovor vodila: **Marija Lovrić**

Z MARJETKO POPOVSKI

Marjetka Popovski iz Izole je pevka, ki Slovincem širom sveta, s kitaro v rokah prepeva stare slovenske ljudske pesmi in napevi iz vseh slovenskih pokrajin. Svoje pevske večere, ki jih je poimenovala Zapojmo si, so večeri, na katerih se pevka z domačo pesmijo približa publiki tako, da tudi poslušalci postanejo pevci, ki pojejo skupaj z njo.

V organizaciji DS Kredarica je Marjetka Popovski tudi v Novem Sadu, na celovečernem koncertu 9. aprila 2010 za

člane in s člani našega društva prepevala slovenske ljudske pesmi in je s svojim nastopom navdušila prisotne. Iz obsežnega repertoarja Marjetke Popovski smo imeli možnost poslušati in peti slovenske ljudske pesmi, kot so: Barčica po morju plava, Moj fantič je na Trolsko vandral, Jaz pa vrtec bom kopala, Bleda luna, Pojdemo na Štajersko, Še en krajcerček mam, Jaz pa pojdem na Gorenjsko, Dolenjska himna, Lepa Anka kolo vodi, Slovensko dekle ... Koncert smo priredili v amfiteatru Visoke šole strokovnih študijev za izobraževanje vzgojiteljev.

Foto: Silva Martinec

Po koncertu smo vsi prisotni bili povabljeni na koktejl s strani direktorja omenjene šole, potem smo se pa ob večerji družili z Marjetko Popovski in s cenjenimi gosti, ki so bili prisotni tudi na koncertu: g. Jožef Keček, konzul na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu s soprogo go. Cvetko Keček, naš član, direktor Visoke šole strokovnih študijev za izobraževanje vzgojiteljev mag. Stevan Divjaković, in naša članica, direktorica mestne TV Apolo ga. Mirjana Vladislavljev.

Naslednji dan je Marjetka Popovski bila gostja v slikarskem ateljeju člana našega društva Igorja Žilnik Fabijana Cvejanovića na Petrovaradinski trdnjavi.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu za finančno podporo za realizacijo tega projekta.

Silva Martinec

PIHALNI ORKESTER ŽELEZNIKI V NOVEM SADU

Pihalni orkester Železniki je bil ustanovljen na pobudo posameznikov, ki so bili zaposleni v podjetju Alples. Želja po ustanovitvi orkestra je bila še močnejša, ker je v Selcih že delovala godba na pihala, katere zvoki so okrog leta 1967 žal dokončno utihnili.

V 70-tih je bilo v tovarni zaposlenih veliko mladih, skoraj polovica teh pa je bila iz drugih, bolj oddaljenih krajev. Predvsem tem mladim so želeli v podjetju Alples ponuditi različne dejavnosti, v katere bi se lahko vključili in s tem zapolnili svoj čas, ko niso bili v službi. Poleg športnih, ki so bile že dokaj razvite, so razmišljali tudi o kulturnih dejavnostih. Utrnila se je zamisel o delavski godbi, ki bi pomenila počivitev okolja v kulturnem smislu in priložnost za glasbeno udejstvovanje mladih tega okraja.

Do uresničitve ideje je prišlo leta 1979, ko je bil na podlagi odločitve kolegija podjetja Alples ustanovljen Pihalni orkester Alples Železniki. Takratni direktor podjetja Jožef Demšar, ki je imel pri ustanovitvi pomembno vlogo, pravi: »Ideja o pihalnem orkestru me je spremljala že dolgo. V letu 1978 so dozoreli pogoji in dokončno sem se odločil, da pod okriljem podjetja Alples ustanovimo pihalni orkester«. Za vodjo orkestra je bil imenovan Lado Greblo, ki je bil edini glasbenik v Alplesovem strokovnem kolegiju. Svojo zadolžitev – da orkester zaživi in začne z delom, je z veseljem sprejel in v prvih letih delovanja orkester uspešno vodil.

Trenutni vodja orkestra je Martin Pustinek. Rojen je bil 23. 11. 1978 v Kranju. Njegova glasbena pot se je začela v Železnikih pri prof. Dragiši Miškoviču, ko je imel 10 let. Nižjo glasbeno šolo je zaključil v Ljubljani in je bil zadnji učenec prof. Miškoviča. Glasbeno šolanje je nadaljeval na Glasbeni gimnaziji v Ljubljani, kjer jo je leta 2004 zaključil v razredu prof. Aleša Šnofla. V istem letu je uspešno opravil sprejemne izpite na univerzi za glasbo in upodabljajočo umetnost v Gradcu. Sedaj je vpisan v zadnji letnik študija, smer jazz pri uni. prof. Edu Neumeistru (USA). Vsa ta leta je aktivno sodeloval v različnih glasbenih zasedbah in se predajal različnim zvrstem glasbe.

V času študija v Gradcu se je udeleževal raznih seminarjev pri priznanih glasbenikih.

V mesecu juniju 2007 je prevzel umetniško vodstvo in dirigentsko paličico orkestru Alples Železniki.

23. in 24. aprila 2010 je Pihalni orkester Železniki nastopal v Novem Sadu. 23. aprila, ob 20. uri, so v Studiu M priredili kakovosten koncert. V programu so bile tako slovenske kot tuje melodije. Polni navdušenja in na trenutke hudomušnosti so uspeli pričarati čudovito vzdušje, ki je občinstvo napolnilo s pozitivno energijo. Naslednji dan, 24. aprila, se je orkester s svojimi mažoretkami sprehodil po centru Novega Sada, nato pa zaigral tudi v trgovskem centru Mercator v Novem Sadu.

Barbara Goršič

PRIREDITEV NAŠA SLOVENSKA BESEDA

V Zrenjaninu je 5. 6. 2010 bilo recitatorsko tekmovanje Naša slovenska beseda. Tekmovanja se je udeležilo 9 društev (iz Zrenjanina, Beograda, Novega Sada, Subotice, Bora, Zaječara, Kragujevca, Niša in Vršca). Gosti iz Kruševca, Rume in Pančeva niso imeli tekmovalcev.

Najstarejši udeleženec na tekmovanju je bil Janko Brezovar iz Beograda, a najmlajši udeleženec Vanja Pavlović iz Beograda. Najbolj originalen nastop so imeli Mihajlo Mičić, Marko Randelović in Petar Popović iz Beograda.

Člani žirije so bili: Alenka Savić, predsednica, Milena Brezec, profesorica iz Ribnice, Ivan Perko iz Tuzle, Tanja Vojnović iz Zrenjanina in zapisnikarica Magdalena Žegarac iz Zrenjanina.

Med posamezniki so bili naslednji rezultati: v kategoriji otrok je 1. mesto osvojil Filip Rogelj iz Zrenjanina. 2. mesto je osvojil Andrej Race iz Subotice in 3. mesto Nina Radaković iz Kragujevca. V skupini mladostnikov sta 1. mesto osvojili Maja in Milica Cvejić iz Novega Sada, 2. mesto je pripadlo Jeleni Rajić iz Vršca in 3. mesto je osvojil Stefan Basarić iz Subotice. Udeleženci so bili tudi starejši tekmovalci: v kategoriji odraslih je 1. mesto zavzel Gabi Turzo Luvic iz

Zrenjanina, 2. mesto je osvojil Janko Brezovar iz Beograda in 3. mesto Marija Milčić iz Kragujevca.

Žirija je bila zelo zadovoljna z nastopi in s tem, da so vsa prisotna društva imela svoje tekmovalce. Zato je razglasila uvrstitev po društvih:

1. mesto je zasedla skupina iz Zaječara.
2. mesto je zasedla skupina iz Zrenjanina.
3. mesto je zasedla skupina iz Subotice.
4. mesto je zasedla skupina iz Beograda.
5. mesto je zasedla skupina iz Kragujevca.
6. mesto je zasedla skupina iz Novega Sada.
7. mesto je zasedla skupina iz Niša.
8. mesto je zasedla skupina iz Bora.
9. mesto je zasedla skupina iz Vršca.

Po tekmovanju smo vsi uživali v kosilu, ki ga je organiziralo Društvo Slovencev Planika iz Zrenjanina, in v druženju. Mnogi so izrazili željo, da se naslednje leto zopet srečamo na isti prireditvi in pokažemo svoj recitatorski in literarni talent.

Maja Cvejić

Maja in Milica Cvejić

Milica Cvejić, Maja Cvejić, Sonja Lukan, Marija Lovrić

Slavnostna velikonočna maša v cerkvi Imena Marijinega v Novem Sadu

Največji krščanski praznik, veliko noč, so v nedeljo, 4. aprila 2010, proslavljali kristjani, ki se ravno po Gregorijanskem koledarju. Novosadski verniki so v torek, 6. aprila, imeli čast in zadovoljstvo spremljati svečano velikonočno mašo v slovenskem jeziku, ki jo je imel v cerkvi Imena Marijinega v Novem Sadu beograjski nadškof in metropolit monsinjor Stanislav Hočevar.

V svoji homiliji je beograjski nadškof Stanislav Hočevar sporočil, da v teh kriznih časih moramo eni drugim odpirati nova obzorja in možnosti spreobrnitve ter v prijateljstvu slediti večne vrednote velike noči, največjega krščanskega praznika. Ob prazniku je čestital vsem kristjanom, zlasti "onim, ki bodo naslednji teden na vzhodnjaški način slavili isti praznik", in poslal vernikom srbske pravoslavne cerkve tradicionalni pozdrav "Hristos vaskrse – vaistinu vaskrse".

Vedno, ko v Novem Sadu v prelepo okrašeni katedrali na maši v slovenskem jeziku pridiga monsinjor Stanislav

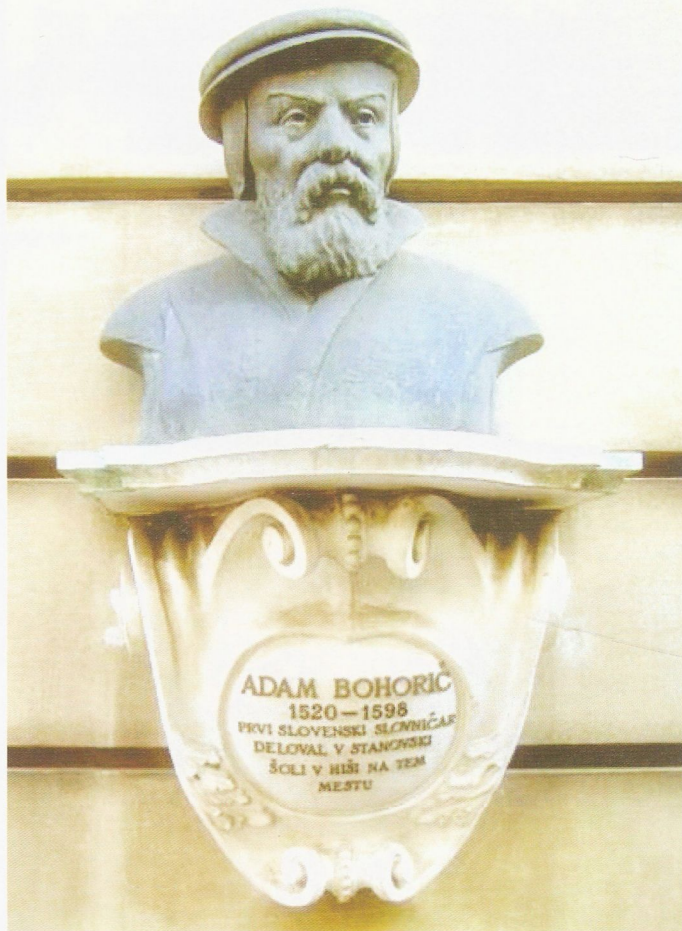
Hočevar, nastopa tudi mešani pevski zbor Društva Slovencev Kredarica. Ob spremljavi Suzane Gros na orglah, a pod taktirko Katje Juršić-Huzjan in Suzane Gros izmenično na mestu dirigenta, je naš zbor izvedel nekaj velikonočnih pesmi (Skalovje groba se razgane, Dan presveti, O, Marija bodi zdrava, Sveti duh, posveti nas), kot tudi nekoliko izvajalsko zahtevnejših duhovnih kompozicij, ki jih ima na svojem bogatem repertoarju, in sicer Oče naš Jožeta Leskovarja, Ave verum W. A. Mozarta, Panis Angelicus Cesara Francka in Ave Maria Kamila Maška.

Monsinjor Hočevar vedno z veliko pozornostjo poslušá naše izvajanje, pa je tako tudi ob tej priložnosti posebno pozdravil pevce zbora, jim čestital praznik in pohvalil njihov trud, rezultate in jim zaželel vse najboljše v prihodnjem delu. Pevci smo mu hvaležni za skrb in pozornost.

Katja Juršić Huzjan
Prevedla: Elza Ajduković

ADAM BOHORIČ (1520-1598) prvi protestantski šolnik in slovníčar

Adam Bohorič je bil prvi slovenski protestantski šolnik in slovníčar. Živel je v obdobju reformacije, s katero so Slovenci dobili prve šole, knjižnice, knjige, pesmarice in s tem knjižni jezik, pa tudi prvo omembo pojma Slovenec. V tem obdobju je Primož Trubar napisal prve knjige v slovenskem jeziku in prve tiskane slovenske knjige nasploh (Katekizem in Abecednik), Jurij Dalmatin je prevedel sveto pismo v slovenski jezik, ki velja za najpomembnejše delo protestantizma na Slovenskem, a Adam Bohorič je napisal prvo slovnico slovenskega jezika.

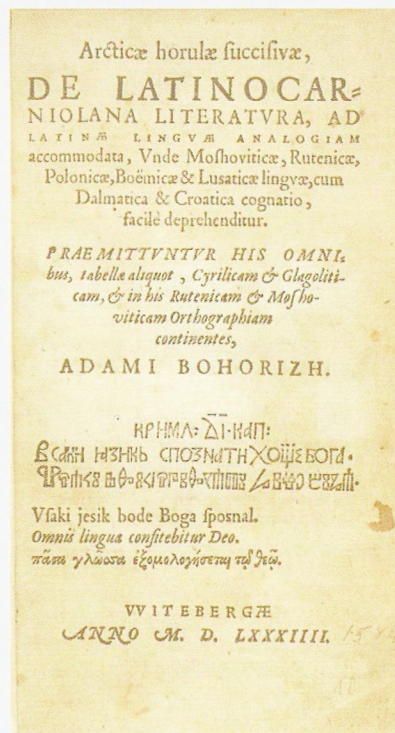
Adam Bohorič je bil rojen okrog leta 1520 v okolici Brestanice pri Krškem. Kje je Adam Bohorič dobil osnovno znanje, ni znano, a prvi podatki o njegovem šolanju so od 18. oktobra 1548, ko se je vpisal na artistski fakulteto v Wittenbergu na Nemškem, kjer je študiral jezikoslovje in glasbo.

Po končanem študiju se je vrnil v Krško, kjer je postal za okoli 12 let vodja privatne latinske šole, do leta 1563. Istega leta je bila v Ljubljani odprta protestantska stanovska šola kot enorazredna latinska šola. Leta 1566 je na tej šoli, na Trubarjevo pobudo, postal rektor Adam Bohorič, ki je v jeseni 1568 objavil prvi šolski red, v katerem slovenskemu jeziku priznava položaj občevalnega in poučevalnega jezika. Slovenščino so uporabljali na nižjih stopnjah, sicer pa je bila kot pomožen učni jezik za tiste, ki niso bili večji nemščine in latinščine. Ta šolski red je (poleg poglavja o šolstvu v Trubarjevi Cerkovni ordningi iz leta 1564) prvo ohranjeno pedagoško besedilo slovenskega pisca o ureditvi šol na slovenskih tleh. Za šolske potrebe je tudi sestavil začetnico in latinsko-nemško-slovenski slovarček (Nomenclatura trium linguarum, okoli 1580). Tako je bila po njegovi zaslugi slovenščina deležna pozornosti.

Svoje zamisli, da bi povzdignil šolo na stopnjo gimnazije, pa ni mogel uresničiti. V letu 1575 je imela šola štiri razrede,

predviden je bil tudi dodatni program, s katerim bi nadarjene dijake lahko pripravili in usposobili za prehod na študij na univerzah. Tudi te Bohoričeve zamisli tedaj še ni bilo mogoče uresničiti. Bohorič je vodil šolo do leta 1582, ko se je upokojil. Kljub upokojitvi je še vedno ostal aktiven. Bil je član šolske komisije in od leta 1595 do 1598 ponovno začasni ravnatelj omenjene šole vse do izgnanstva in bližnje smrti. Danes spominja doprsni kip Adama Bohoriča na prvo latinsko šolo na slovenskih tleh. Kip je vzidan v poslopje Kresije, ki stoji na mestu nekdanje stanovske šole (na sliki zgoraj).

Leta 1584 je izdal svoje najpomembnejše delo: prvo slovensko slovnico Zimske urice proste (Articulae horulae succisivae), ki je bila v latinščini. Zimske urice - naj ljudje, ki pozimi nimajo dela na polju, vzamejo v roke slovensko slovnico. Izdana je bila v Wittenbergu. V njej je avtor s pravopisom, oblikoslovjem in skladno teoretsko utemeljil obstoj slovenskega jezika. V knjigi je najbolj pomemben uvod, kjer se pojavljajo pogumne misli o prihodnosti slovenskega naroda, značilna izpoved rodovnega slovanskega ponosa in opozorilo vodilnim slojem na njihove naravne obveznosti do slovenskega jezika. Pomembna so tudi načela pisave, ki jih je Bohorič sestavil skupaj s Trubarjem, Dalmatinom in Kreljem, in ki se po njem imenuje bohoričica. V uporabi je bila bohoričica vse do Prešernovega časa, sredine 19. stoletja, ko jo je zamenjala gajica. S tem delom je Bohorič dal slovenskemu knjižnemu jeziku temelje za nadaljnji razvoj in prvo potrditev njegovega obstoja. Slovenski jezik je dobil in potrdil svoja slovnicična pravila. Danes je na svetu osem znanih ohranjenih knjižic Bohoričeve slovnice. Napisal je še številna dela in sestavil berilo Ljubljanska začetnica, slovarček in Otroško biblijo.

Naslovna stran Bohoričeve slovnice slovenskega jezika, 1584

še aktivneje se je glasbeno udejstvoval v Ljubljani, kjer je pospeševal protestantsko cerkveno petje. Bohoričeva zbirka pesmi in melodij je obsegala približno dva tisoč primerkov, pretežno latinskih, nemških, italijanskih, francoskih in slovenskih besedil.

Adam Bohorič je umrl v izgnanstvu, v Nemčiji, 20. novembra 1598.

Bohorič je bil edini posvetni ustvarjalec med slovenskimi reformatorji. Slovel je kot odličen poznavalec slovenskega jezika in se z njim ukvarjal tudi pri obslužbenih poslih. Slovenska reformacijska književnost je v njegovem času dosegla najširši krog spoznanj in začrtala kasnejši razvoj. Leta 1571 je delal na reviziji prevoda Spangenbergove postile, a na predlog Jurija Dalmatina je bil Bohorič leta 1581 v komisiji za revizijo Biblije in mu je nato v letih 1583 in 1584 v Wittenbergu pomagal tudi pri njenem tisku in nato pri razpečevanju. Leta 1594 je v sodelovanju s predikanti in šolskimi nadzorniki opravil recenzijo Trubarjevega prevoda Luthrovih Postil.

Kot omenjeno, je Adam Bohorič poleg jezikoslovja študiral tudi glasbo in pridobil bogato glasbeno znanje. Glasbeno je deloval že v Krškem, a

Priredila: **Silva Martinec**
Vir: **Wikipedia**

BOVEC

Na povabilo najinih poročnih prič, Slavice in Djordja, ki imata apartma v Bovcu, odhajava tja na silvestrovanje – praznovanje novega leta 2010. Nikoli prej nisva bila v tem delu Slovenije, samo vedela sva, da je tam izjemno lepo, še zlasti v dolini Soče.

Slavica in Djordje sta naju opozorila, do kdaj bi bilo dobro priti, saj naju pred Bovcem čaka vzpon in ne bi bilo preveč pametno voziti v temi ta del poti, saj je lahko del ceste zaledenel. Zato sva hitela, da bi pravočasno prišla. Zaradi tega nisva niti opazila, da sva odšla v napačno smer proti Avstriji, ne zavedajoč se tega, saj nikjer nisva videla znaka ali opozorila, da sva na državni meji. Seveda nikjer ni niti carine niti policije. Za nas dokaj nenavadno in novo. Na srečo hitro ugotoviva zablodo in hitiva nazaj proti Sloveniji in Bovcu.

Počasi se mrači nad gorami, kamor se vzpenjava, pobočja postajajo siva, malo sva v skrbeh, ali bova prišla pred nočjo. A naenkrat se pred nama odpira pravljichen razgled, gorski vrhovi obsijani z zadnjimi žarki sonca, ki so kot z zlatom prekriti in se bleščijo v neverjetni svetlobi. To naju zelo razveseli in še bolj sva neučakana pred Bovcem. A Bovec naju pričakuje s škrlatnim nebom, okrašen z novoletnimi lampijoni. Prizor pravljichen lep, a meni je v mislih, da je to vse samo zaradi naju, kot dobrodošlica nama. Priči nama prihajata naproti že zaskrbljena, ker naju tako dolgo ni.

Prispeli smo v apartmajsko naselje pod Kaninom. Eden izmed vzrokov najinega prihoda je tudi želja mojega moža, da smuča. Takoj zjutraj odhaja na smučišče in za njim tudi jaz, čeprav ne smučam. Čudovit sončen dan je in želim se povzpeti na vrh Kanina, od koder bi uživala v razgledu planinskih vrhov, pokrajini in snegu, saj ga v dolini ni.

Razgled je izjemno lep in sneg se blešči v milijonih kristalov, nebo je modro kot morje. Prevzemata me neverjetna sreča in zadovoljstvo. Mož gre proti Italiji, saj smo, ko smo se vozili z žičnico, izvedeli, da so ravno danes povezali italijansko smučišče Sela Nevea s Kaninom. Po prvem zadoščanju radovednosti za novimi področji z mnogimi smučarji tudi jaz pojdem za njimi in se po smučarski stezi pomikam navzgor v upanju, da bom zagledala italijansko stran. Tu srečam moža, ki se vrača na smučeh navdušen in pripoveduje o velikanski gondoli, s katero je šel po italijanski strani proti vrhu in ki lahko sprejme sto smučarjev. Vrnila sem se, saj je nevarno zaradi smučarjev hoditi peš in je predaleč, da bi videla to, kar sem želela. Pa tudi dogovoril se je z nekima zakoncema iz Radovljice, ki ju je spoznal na stezi, da se dobimo na pijači v restavraciji pri žičnici, saj je tam čudovit razgled. Nova znanca sta bila presenečena, ker poznamo njihovo mesto, saj smo prejšnje leto bili ravno v Radovljici in uživali v starem srednjeveškem delu mesta, kjer imajo oni tudi hišo.

Večer mineva v prijetni družbi najinih gostiteljev, gremo na sprehod po mestu, oglasimo se v bifeju Jojo, kjer je gospodar iz naših krajev in je vedno polno gostov. V glavnem so mladi, ki sedijo zunaj, čeprav je mrzlo in so z njimi majhnji otroci. A zakaj? Zaradi prepovedanega kajenja notri.

Pri vrnitvi opazim reklamni plakat, ki napoveduje koncert Tanje Žagar v kulturnem domu. Vidim, da se je že začel in moram iti, mož me na srečo spremlja, a ostalim se ne da, pa v zadnjem trenutku greva brez vstopnice, saj vratar vidi, da nisva od tod in naju velikodušno spusti notri. Ne morem opisati, kakšno doživetje je bilo to. Tanja čudovito poje, v glavnem popevke – lepe lahke note, a bilo je tudi veliko ritmičnih melodij. Tudi pleše in lepo pripoveduje.

Ima tudi goste in enega humorista. Res je bil lep koncert. Na koncu sva z možem tudi zaplesala, ko je še enkrat zapela pesem z naslovom Hvala, ker si ob meni ti.

Tanjo spoznam po koncertu in podpiše se mi na zgoščenko. Čudovita mladenka, poljubim jo in se ji zahvalim za lepo doživetje in povabim, da nas obiše v Novem Sadu. Seznanim jo z našim Društvom Slovencev Kredarica in ji rečem, da bi nas njen prihod – gostovanje zelo razveselilo in da mislim, da bi jo radi poslušali v Novem Sadu. Obljubila je, da pride, samo se je treba dogovoriti z njenim menedžerjem in dodala, da je že bila v Srbiji. Po prihodu sem oddala našemu sekretarju poročilo in zgoščenko, da presodi in poskuša poiskati možnost, da Tanjo Žagar povabimo k nam.

Bovec se nahaja v prečudoviti dolini in skozenj teče Soča in obkrožen je s prelepimi gorskimi vrhovi.

Medtem ko se mož smuča, mi hodimo naokrog po bližnjih krajih, čudovitih vasicah in se sprehajamo ob Soči. Nekega dne, ko ni bilo za smučanje, sva šla z možem na izvir Soče. Najprej sva prišla do Trente in se na kratko ustavila, saj je začelo snežiti. Nisva mogla iti do konca in sva se pogumno podala po označeni poti, šla sva del ob Soči, toda vseeno nisva mogla priti do izvira zaradi vse večjega snega, ki je kmalu pobelil ves gozd.

Silvestrovanje nam ni bilo preveč všeč, saj smo morali oditi zaradi petard in raket. Z vseh strani je treskalo in odmevalo ter po strehah je bobnalo. Na trgu sva se hotela najti z najinima gostiteljema, ki naj bi se nama pridružila malo pozneje, toda to se ni zgodilo, čeprav smo stali zelo blizu, ker je bilo preveč hrupno.

V Novi Sad sva se vrnila po drugi cesti ob Soči skozi Tolmin in Kobarid ... Spremljala naju je reka, bela Soča v barvah, ki jih še nikoli nisem videla. Verjetno je takšna pozimi zaradi snega. Lepa krajina se je pomikala mimo naju

in jaz sem ves čas fotografirala. Vse bližje sva bila Ljubljani, kjer sem preživela otroštvo, spomini so me prevzeli in zaželela sem si malo tudi v Ljubljano, toda mož me je opozoril, da že zamujava. Žal se nisem napolnila v Ljubljano in ni se mi izpolnila želja. Upam, da vsaj Tanja Žagar pride k nam, če že jaz ne morem tja.

Jugoslava Dobrosavljev
Prevedla: **Elza Ajduković**
Kredarica

Slikarska kolonija v organizaciji Slovenske izseljenske matice, turističnega društva Most na Soči in občine Brda je bila organizirana od 12.–19. junija 2010.

Kolonija je v sklopu 38. tradicionalnega programa Noč na jezeru, ki se odvija vsako leto meseca junija. Resda je letos bilo vse bolj skromno, glede na krizo, ki je prisotna povsod, tudi v Sloveniji.

Tema kolonije je bila Razglednice spominov, a mentorica je bila prijazna Monika Ivančič Fajfar. Na kolonijo so prišli Slovenci z vseh strani sveta: iz Švedske, Avstrije, Amerike, Hrvaške, Italije, BIH in midva iz Srbije. Pridruživši se nam je tudi par domačih slikarjev, ki so nam z vsem srcem pomagali, da se znajdemo in nam ves čas delali družbo.

Slikarji so bili razporejeni na dve strani. En del slikarjev, kjer sva bila tudi midva, je bil nameščen v Mostu na Soči v udobnih apartmajih družine Taljat s prehrano v gostilni Vuga. Drugi del slikarjev pa je bil nameščen v Kulturnem domu v Šmartnu v Goriških Brdih.

Vreme je bilo prijetno, pa smo lahko uživali v lepotah naše Slovenije in slikali v naravi. Slikanje je bilo to, kar nas je povezovalo, saj le-to ne zahteva dobro znanje jezika, a kaže ljubezen in občutke, ki so razumljivi vsem. Nastale so številne slike – v raznih tehnikah, ki smo jih podarili organizatorjem kot del našega doživetja ljube nam Slovenije.

En dan je bila razstava naših del pri jezeru v Mostu na Soči, a zadnji dan je odprta razstava vseh del v prečudovitih prostorih Hiše kulture v Šmartnem v Goriških Brdih.

Otvoritvi razstave je poleg organizatorjev, slikarjev in meščanov prisostvoval tudi Janez Rogelj iz Slovenske izseljenske matice. V prijaznem govoru so nas pozdravili organizatorji Rade Taljat, predsednik turistične organizacije Most na Soči ter predsednik občine Brda in domačini iz Šmartnega. Gospod Janez Rogelj nas je posebno, skupaj z organizatorji, pozdravil in pohvalil, z zadovoljstvom, saj se tako vzdržujejo vezi med Slovenci, ki živijo marsikje po svetu.

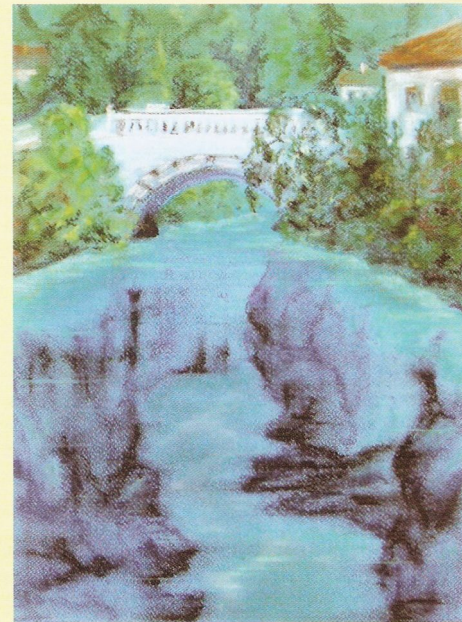
Poleg slikanja je bilo medsebojno druženje posebna vrednota. Domačini so nas vodili na ogled po okolici, da se seznanimo z zgodovino in z lepoto kraja, kjer bivajo. Bili smo v Muzeju Tolmin, ki nam je res podal podrobno sliko Posočja, bili smo tudi v Tolminskih koritih, kjer smo občutili vonj smaragdne vode Tolminke in sten, ki so se ovile nad njo, kot da pazijo na njeno lepoto. Obisk Goriških Brd in Šmartnega je bilo doživetje zase. Valoviti grički, pokriti z vinogradi in sadovnjaki, oddajajo sliko pridnih goriških domačinov. Dobra

Igor Cvejanović

vina, ki smo jih pokušali, so rezultat njihovega pridnega dela. Z restavriranimi starimi hišami in starinami imajo tukaj zares velike možnosti za kakovosten turizem.

V medsebojnih pogovorih med odmori smo se seznanjali z delovanjem in delom Društev Slovencev, katerim pripadamo. Bilo je lepo slišati, kako se po svetu negujejo

Marijana Gregl Bikar

in ohranjajo slovenski jezik, pesmi in običaji. Mnogi imajo pevske zборе, orkestre, likovne krožke, organizirajo veselice in medsebojna srečanja.

Vse to nam vliva upanje, da se bo slovenski jezik in duh slovenstva ohranil tudi izven Slovenije.

Poslovili smo se z željo, da ostanemo v stiku in da če bo priložnost, še kdaj preživimo tako čudovite dni v naši deželi.

Od matice smo prinesli za naše društvo tri knjige:

1. Stane Granda – Slovenija – pogled na njeno zgodovino
2. Ivanka Sluga Škof – Skozi ogenj in pepel
3. Slovensko izseljenstvo – Zbornik ob 50. obletnici Slovenske izseljenske matice

Marijana Gregl Bikar in Igor Cvejanović

Foto: **Marijana Gregl Bikar**

Prevedla: **Elza Ajduković**

NEKAJ O DEPRESIJI

dr. Milana Poznić - Ješić

Depresija se nahaja na četrtem mestu na seznamu Svetovne Zdravstvene Organizacije (SZO) po onesposobljenosti, ki jo povzroča, a do 2020. leta se predvideva, da bo druga, takoj za ishemijsko boleznijo srca. Depresija je pogosto, neredko tudi resen zdravstveni problem, za posameznika zelo stresen, zmanjšuje kakovost življenja, povezana je s pogosto smrtnostjo kot posledico samomorov, nezgod in drugih združenih bolezni. Lahko neugodno vpliva na odnose v zakonu in družini in razvoj otroka je lahko moten

zaradi depresije matere. Socialno-ekonomske posledice se nanašajo na zmanjšano delovno produktivnost pacientov, pogosteje zbolijo od drugih bolezni, na pogosto uporabo zdravstvene službe, smrtnost pa je cena, ki jo plačajo pacienti, njihove družine in družba.

Depresija je bolj pogosta bolezen žensk, starejših, nezaposlenih, onih, ki živijo sami, kot tudi tistih, ki so že kdaj prej imeli depresivno epizodo. Na pojav depresije imajo velik vpliv kulturni in socialni faktorji, kot je stres, siromaštvo, konflikti in katastrofe, težke telesne bolezni, družinski in drugi faktorji.

Depresijo je težje diagnosticirati kot telesne bolezni, saj ne obstajajo laboratorijski testi, ki bi potrdili njeno prisotnost. Simptomi so številni in različni, obstajajo različne stopnje in se različno povezujejo pri posameznih pacientih. Depresija se najpogosteje prikriva kot kronična utrujenost, bolečina, nespecifične telesne tegobe, dočim je lahko depresivno raspoloženje manifestirano kot zaprtost narave, zaskrbljenost, nervoza, nemir ali celo razdražljivost in bes. Pri nekaterih pacientih prevladujejo tako imenovani somatski simptomi depresivnih motenj, kot so glavobol, bolečine v hrbtu, trebuhu idr., ki so identični kot simptomi različnih telesnih bolezni. Vse to lahko vpliva na neprepoznavanje depresivnih motenj. Zdravniki splošne prakse so prva linija spoznavanja in zdravljenja depresivnih oseb. Diagnoza se postavlja na temelju diagnostičnih kriterijev Mednarodne klasifikacije bolezni (MKB – 10). Na primer: za kriterij za diagnozo blage depresivne epizode sta dovolj najmanj dva tipična in dva druga simptoma v trajanju od najmanj dva tedna. Tipični simptomi: depresivno počutje, izguba zanimanja in zadovoljstva, zmanjšanje energije – povečana utrujenost in zmanjšana aktivnost. Drugi, ostali simptomi so: zmanjšana koncentracija in pozornost, zmanjšana samozavest in samospoštovanje, občutek krivice in manjvrednosti, pesimistični pogled na prihodnost, ideje o samouničenju ali samomoru, moteno spanje, znižan apetit.

Po stopnji klinične slike se lahko depresivna epizoda podeli na blago, zmerno težko, težko depresivno epizodo brez psihotičnih in s psihotičnimi simptomi. V podkategorije spadajo tudi blaga ali zmerno težka depresivna epizoda s somatskim sindromom.

Distimija kot samostojna dijagnoza je kronično depresivno počutje, ki traja najmanj dve leti. Depresivni simptomi so blage jakosti oziroma niso dovolj težki, da bi izpolnili kriterije za blago depresivno epizodo. Najpogostejši simptomi so občutek utrujenosti, nerazpoloženja, odsotnost zadovoljstva, s pogostim pritoževanjem in občutek neprilagojenosti, slabo spanje. Osebe lahko imajo kratkotrajna obdobja, nekaj dni ali tednov, ko se počutijo dobro oziroma ko nimajo simptomov depresije. Osebe z distimijo so „navadno v stanju, da so kos vsakodnevnemu življenju“.

Pri številnih depresivnih motnjah se istočasno pojavljajo tudi anksiozni simptomi, pa je tudi diagnosticiranje in pristop k zdravljenju takih pacientov drugačen.

Problemi diagnosticiranja depresivnih motenj so številni. Kolikor so odvisni od samega pacienta, njegovega gledišča in gledišča družbe v celoti do psihiatrijskih bolezni nasploh (stigma), toliko so odvisni tudi od zdravnika. Manjše število ljudi pravzaprav ve za depresivne motnje, za vzroke njenega pojavljanja, pa tako tudi za potrebe po resni in strokovni pomoči. Čeprav se mnenja počasi spreminjajo v smeri razumevanja, da tudi „biološki vzroki“ lahko povzročijo depresijo ter da se morajo depresivni pacienti zdraviti z antidepresivi, še naprej pri večini vlada prepričanje, da je uporaba teh zdravil znak slabosti ali norosti, da povzročajo odvisnost, da imajo razna neželjena dejstva ter da so predraga. V nasprotju s svetovanjem, ki ima nezanesljivo učinkovitost pri zdravljenju, psihoterapija ostaja kot zelo popularna

možnost. Zdravstveno-zavarovalniške združbe se bojijo stroškov moderne terapije depresije, pa se pozornost bolj usmerja na bolj resne psihiatrijske bolezni, kot je shizofrenija, ki predvideva dejstvo, da je depresija potencialno fatalna bolezen.

Postavljanje diagnoze depresivnih motenj pogosto predstavlja problem. Preiskave pacientov so pogosto nepopolne ali nepravilne, redko se dobijo podatki o članih družine, tegobe se prej povezujejo z nesrečnimi življenjskimi okoliščinami ali telesno boleznijo. Na žalost, mnogi zdravniki so mnenja, da je depresija pri osebah s telesnimi anomalnimi boleznimi razumljiva ter da ni potrebe po zdravljenju. Pogost je tudi primer, da pritožbe na telesne simptome odvrta pozornost zdravniku ter se organski vzrok podrobno preiskuje. Če se vzrok ne najde, se tegobe ponavadi tolmačijo kot posledica hipohondriaze ali nevroze in se diagnostika konča s sklepom, da je motnja „na živčni bazi“, a depresija se niti ne vzame v obzir. Vendar pa se dogaja tudi, da zdravnik postavi diagnozo depresije, a da kriteriji niso v popolnosti zadovoljeni ter je pacient izpostavljen nepotrebnim terapijam. Velik problem predstavlja nepravilna uporaba zdravil. S sedativi se da ublažiti vznemirjenost, napetost, nespečnost, toda ne tudi sistematično zdraviti depresijo. Klasični antidepresivi so učinkoviti, toda tudi z veliko bolj resnimi neželjenimi dejstvi v primeru nepravilne uporabe. Treba je poudariti pomen „modernih“ antidepresivnih zdravil zaradi boljšega prenašanja oziroma bolj ugodnega profila neželjenih učinkov in večje zaščite. V primerjavi s „klasičnimi antidepresivi“ imajo podobne učinke, so bolj enostavni za uporabo izven bolnice in se priporočajo za zdravljenje depresije pri rizičnih skupinah: pri starejših osebah in osebah z združenimi boleznimi. Psihiatri se strinjajo, da se depresivni pacienti najbolje zdravijo s kombinacijo pravilno izbranih, pravočasno uvedenih in pravilno doziranih zdravil in psihoterapije. Antidepresivi povzročajo prenehanje simptomov, a psihoterapija pomaga pacientu, da se lažje nosi z depresivnimi motnjami in njenimi posledicami ter blaži tudi vpliv možnih stresnih faktorjev, ki lahko poslabšajo stanje.

Tisto, kar bi širša javnost morala vedeti o depresivnih motnjah, je, da so te motnje zelo pogoste, a da se največkrat ne spoznajo takoj ali pa tudi nikoli. V primeru diagnosticiranja se da uspešno zdraviti, saj obstajajo učinkovita zdravila: antidepresivi in psihoterapija. Večina depresivnih motenj, ki vključuje tudi tiste najtežje, se zmanjša pri zdravljenju že za nekoliko tednov, a neprestana terapija preprečuje poslabšanje bolezni.

dr. Milana Poznić - Ješić
Prevedla: **Elza Ajduković**

IN MEMORIAM

S spoštovanjem se bomo spominjali članice našega Društva
Slovencev Kredarica

VERICE KUŽNER

rojena leta 1936. v Deču (Sremska Mitrovica), umrla aprila 2010,
v Novem Sadu

Iskreno sožalje našemu dragemu Albertu in celi družini Kužner

Izvršni odbor DS Kredarica

Predstava Barčica za punčke v izvedbi Slovenskega narodnega gledališča Drama Ljubljana zmagovalec 55. festivala Sterijevo pozorje (Sterijino pozorje)

Od 26. maja do 4. junija 2010 se je v Novem Sadu odvijal 55. gledališki festival Sterijevo pozorje. Žirija in gledalci so gledali 17 predstav v selekcijah mednarodne in nacionalne drame.

V selekciji nacionalne drame in gledališč je bilo uprizorjenih 12 predstav v izvedbi domačih gledališč iz Srbije in gledališč iz Hrvaške, Slovenije in Turčije, ki so uprizarjala dela srbskih pisateljev.

Zmagovalec, torej najboljša predstava 55. festivala je predstava Barčica za punčke (Brodić za lutke), avtorice Milena Marković v izvedbi ljubljanske Drame v režiji Aleksandra Popovskega. Igralka Barbara Cerar je dobila nagrado za igralsko uprizoritev in za glavno vlogo v predstavi Barčica za punčke. Skupina Foltin pa je prejela nagrado za originalno scensko glasbo v omenjeni predstavi.

SNG Ljubljana je sestavljeno iz naslednjih ansamblov: drama, opera in balet in je največje gledališče v Sloveniji. Zvesta tradiciji in misiji narodnega gledališča si Drama prizadeva delovati kot moderna in odprta umetniška skupina, ki zna komunicirati s sodobno estetiko in intelektualnimi izzivi. V preteklih 13 letih in pod vodstvom generalnega direktorja Janeza Pipana je ljubljanska Drama najvplivnejše in najpogumnejše gledališče v Sloveniji. Na repertoarju ima klasične avtorje, kakor tudi avtorje srednje in nove generacije. Repertoar Drame se ne da zamisliti brez slovenskih avtorjev, od najmlajših do najstarejših. Prva slovenska uprizoritev predstave Barčica za punčke je bila 24. aprila 2009. V predstavi igrajo Barbara Cerar, Iva Babić, Katja Levstik, Igor Samobor, Matevž Müller, Klemen Slakonja, Tina Vrbnjak in Valter Dragan. Igralka Barbara Cerar je dobila nagrado Prešernovega sklada 2010 za glavno vlogo v uprizoritvi Barčica za punčke, za vloge Mlajše sestre, Alice, Sneguljčice, Zlatolaske, Palčice, Princeske, Ženske in Čarovnice. Omenjeno nagrado je prejela tudi za vloge v zadnjih letih: Gillian v Prerekanjih, Lucinda v Življenju podeželskih plejbojev in Kasandra v Oresteji. Interpretacijo SNG Ljubljana Barčica za punčke, verjetno najboljšje drame Milene Marković, definirajo ležerna stilizacija, premikanje proti ognjeviti karikaturi likov in dejanj, redukcija tragičnosti in čustev ter poudarjanje grotesknih vidikov. Popovski je iznašel veliko domiselnih rešitev in je jasno izkoristil scenografijo. Demistifikacije pravljic, njihova druga stran in večna potreba za ljubeznijo so uprizorjena neobičajno natančno in čisto. Za to so enako zaslužni vsi igralci, katerih igra je očarajoče prepričljiva, enotna, enostavna in neprisiljena.

Na festivalu je v mednarodni selekciji nastopilo

Foto: B. Lučić

tudi Slovensko ljudsko gledališče Celje. Uprizorili so Dom Bernarde Alba Federica Garcie Lorce v režiji Diega de Bree. Mladi režiser Diego de Brea je s sijajnim ansamblom celjskega gledališča močno in sugestivno, gotovo asketsko uspel predstaviti dobro znano Lorcovo tragedijo na popolnoma nov in vznemirljiv način, nabit z dramsko napetostjo in čustvi. Čeprav je tekst radikalno skrčen (predstava je skoraj neverbalna), so režiser in ansambel uspeli pokazati polno tragedijo žensk iz doma Bernarde Alba na nevsakdanji način in igro polno strasti, ki prodira bolj globoko v zavest gledalcev kot klasična tekstualna interpretacija. Igrali so Jagoda, Anica Kumer, Barbara Medvešček, Manca Ogorevc, Tanja Potočnik, Nina Ivanišin in Lučka Počkaj.

V SNG Celje delujejo vrhunski igralci in režiserji ter drugi sodelavci. To leto je za SNG Celje še posebej pomembno, saj gledališče praznuje 60-letnico svojega obstoja.

Zdenka Lukan

Kredarica na 16. mednarodnem sejmu knjig v Novem Sadu

Od 6. do 8. marca 2010 je na 16. mednarodnem sejmu knjig v Novem Sadu, ki je bil na novosadskem sejmu, sodelovalo tudi Društvo Slovencev Kredarica.

Razstavili smo naše izdelke založništva v slovenskem jeziku: biltene Kredarica in monografijo 10 let Društva Slovencev Kredarica v Novem Sadu (2007), katerih izdajanje poleg Urada Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter novosadske Mestne uprave za kulturo, podpira tudi AP Vojvodina – Pokrajinski sekretariat za upravo, predpise in nacionalne skupnosti.

Število prodanih vstopnic je bilo več kot 12 000, prodanih naslovov knjig pa več kot 5 000. Častni gost je bil ruski književnik Vladimir Vojnovič.

Pesnica Radmila Lazić je prejela nagrado Laza Kostić za založniški podvig, isto nagrado je dobil tudi Službeni glasnik za izdajo 20 knjig Biografije srbskih pisateljev.

Od številnih manifestacij izpostavljam samo nekatere: Dnevi Laze Kostića, Festival knjig za otroke, Prvi evropski facebook pesniški festival Banatskega kulturnega centra ter program stojnice Pokrajinskega sekretariata za kulturo Izvršnega sveta Vojvodine. Na tej stojnici so bili izdelki založništva v jeziku nacionalnih manjšin, a v programu številne predstavitve in promocije inštitucij ter posameznikov v založniški produkciji.

Pomembna je bila promocija antologije književnosti za otroke Zgodbe in pesmi za tisoč otrok, ki je prvič obsegala samo avtorje iz Vojvodine. Antologijo je urejala in prevajala v romunskem jeziku književnica Ileana Ursu – Nenadić, Zavod za učbenike Beograd je izdajatelj, urednica pa Anisoara Taran.

Naši izdelki založništva so bili na omenjeni stojnici lepo razstavljeni. Stojnico Izvršnega sveta je odprl 4. marca 2010 tajnik za kulturo Milorad Đurić.

Marija Lovrić

Bilten "Kredarica". Izhaja tromesečno. Uredniški odbor: **Silva Martinec** - v.d. urednica; **Elza Ajduković** - prevajalka; **Marija Lovrić**, **Albert Kužner** in **Rajko Marić** - člani; **Barbara Goršič** - lektorica. Priprava za tisk: **Slobodan Juhas**. Tisk: „TAMPOGRAF“ Novi Sad. Naklada: 300 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: **Društvo Slovencev "Kredarica"**, 21000 Novi Sad, Trg slobode 3. Telefon 021/427-106. E-mail: kredarica@teamnet.rs. Rešenjem Sekretariata za informiranje štev.: 105-651-00104/2002-01 od 19. novembra 2002, Bilten "Kredarica" vpisan v Register sredstev javnega informiranja - Financiranje izhajanja omogoča **Urad Vlade Republike Slovenije v zamejstvu in po svetu**, Sekretariat za predpise, upravo in nacionalne manjšine AP Vojvodine in **Mestna uprava za kulturo Novega Sada**.

CIP - Каталогизacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

061 . 237 (497 . 113 Нови Сад)

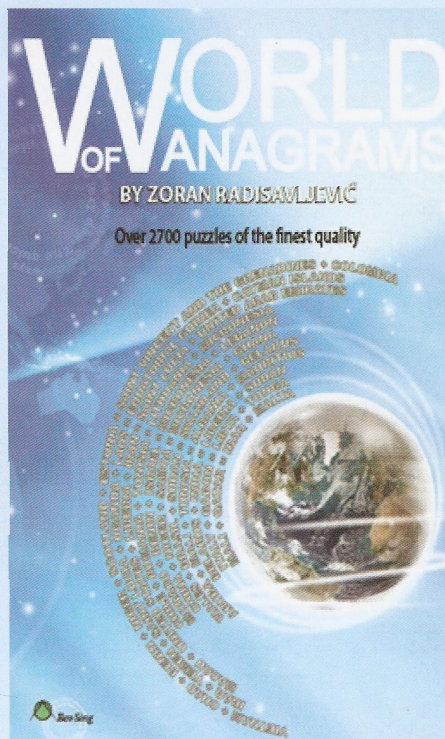
KREDARICA : bilten Društva Slovencev v Novem Sadu / urednica Silva Martinec . - Let. 1 , št. 1 (marec 2001) - . - Novi Sad : Društvo Slovencev "Kredarica" , 2001 . - Ilustr . ; 30 cm

Tromesečno
COBISS.SR-ID 223276807

ISSN 1821-1070

NOVA KNJIGA

Zoran Radisavljević
WORLD OF ANAGRAMS

Po knjigi Svet anagramov nas je znan novosadski ugankar **Zoran Radisavljević** razveselil še z enim remek delom ugankarske publicistike, ki nosi isto ime kot prvo, a tokrat je prevedeno v angleščino: World of Anagrams. Knjiga se prvenstveno ukvarja z deli na globalno najbolj zastopanim jeziku in predstavlja svojevrstno zbirko največjih biserov svetovnega ugankarstva. Poudarek je na avtorjih, katerih

genjalnost lahko vsakodnevno občudujemo obiskovalci spletnih strani na računalniku, a Zoran je osebno prejel čestitke od neuradno najboljšega svetovnega ugankarja Izraelca **Meyrana Krausa**.

Lastnikom knjige je zagotovljeno uživanje v prek 2 700 vrhunskih delih, med katerimi so razen anagramov našle mesto še mnoge druge ugankarske forme. Poleg onih v angleškem jeziku so v posameznih poglavjih obdelana še dela v starogrškem, latinskem, italijanskem, francoskem, nemškem, španskem, norveškem in nizozemskem jeziku. Posebno mesto zavzema del z anagrami v srbskem in hrvaškem jeziku, kjer so med ostalimi prikazani letni zmagovalci del z Mednarodnega prvenstva Srbije za anagramiste. Vsi največji svetovni avtorji so dobili po eno stran zase, a ta čast pripada tudi **Pavlu Bogdanoviću** in **Milanu Milinu**.

Knjiga ima 193 strani in je grafično vrhunsko izdelana, a izdajatelj je BeoSing iz Beograda. Knjiga je nedvomno eno od pomembnejših del v zgodovini svetovnega ugankarstva, za kar sledijo avtorju vse pohvale.

ZORAN RADISAVLJEVIĆ JE ROJEN V NOVEM SADU LETA 1971, NOVINAR, ČLAN DRUŠTVA SLOVENCEV KREDARICA OD LETA 2003.

Ivan Andonov

Prevedla: **Angela Arandelović**